

Wat mensen het meest afschrikt om in Christus te gaan geloven

Robert Short

Robert Short is de schrijver van meerdere boeken over de bijbel, o.a. "The Gospel According to Peanuts", "The Parables of Peanuts" en "Something to Believe In". Hierin probeert hij de bijbelse waarheid voor buitenkerkelijken duidelijk te maken aan de hand van knipsels uit bekende strips, film- en musical fragmenten [noot van uw webmaster].

Het meest formidabele struikelblok voor mensen om in Christus te gaan geloven is de gedachte van een letterlijke [en altoosdurende] hel. Net zoals Gods "laatste vijand... de dood is" (1 Kor.15:26), zo is de laatste vijand van het geloof in God en in Christus de leer van "de eeuwige dood voor de bozen". Want indien er werkelijk zo'n eeuwige dood bestaat, dan is God logischerwijs één van de volgende monsterlijke karikaturen: Hij is òfwel de zwakke God van onbeperkte liefde maar beperkte macht, òf de wrede God van onbeperkte macht maar beperkte liefde.

Volgens de eerste mogelijkheid is God de armzalige, zwakke, beklagenswaardige God die er in Zijn onbeperkte "liefde" voor heeft gekozen om Zijn eigen macht te beperken teneinde mensen een "vrije wil" te kunnen geven. Vanwege Zijn grote "liefde" heeft God zichzelf tot een onschuldige toeschouwer gereduceerd. Hij moet nu aan de zijlijn staan en hulpeloos toekijken terwijl Zijn eigen lieve kinderen zichzelf onbelemmerd verdoemen. Maar dit Godsbeeld (en dat is alles wat het is) raakt kant noch wal. Waarom, om maar iets te noemen, zou een persoon die werkelijk vrij is, en derhalve weet wat hij bezig is te doen, zichzelf "uit vrije keuze" voor alle eeuwigheid verdoemen?

Wie mensen een vrije wil toeschrijft schrijft hun goddelijkheid toe, en dat verklaart natuurlijk waarom de gedachte van een vrije wil ons zo aanspreekt. Met een vrije wil worden wij onze *eigen* "Heer en Verlosser". Wij worden eigen baas aangezien we onze eigen bestemming scheppen en bepalen. We worden onze eigen verlosser omdat we onszelf van de zonde redden.

Maar heeft Christus aan het kruis niet gezegd, zoals Tim Rice het in *Jesus Christ Superstar* heeft verwoord:

"Vader vergeef hen – ze weten niet wat ze doen" (zie Lukas 23:34).

Dat wekt beslist niet de indruk dat wij vrij zijn, maar het wekt stellig de indruk dat wij vergeving ontvangen hebben! In het andere geval had Christus moeten zeggen:

WAT MENSEN BELEMMERT OM TE GAAN GELOVEN

“Vader verdoem hen tot de hel. Want ze beschikken over een vrije wil, en ze weten verdraaid goed wat ze doen!”

Bovendien, als God werkelijk “onze Vader” is, zoals Christus Hem aanspreekt, kunnen we van Hem dan *minder* verwachten dan van een menselijke vader? Volgens de Bijbel mogen we van onze “hemelse Vader” altijd een veel *betere* behandeling verwachten dan van welke aardse vader dan ook (zie Mat.7:11). Hoe kan het dan waar zijn dat onze Vader in de hemel, vanwege Zijn grote liefde, ons onszelf uit vrije keuze laat verdoemen, vooral omdat Hij van tevoren weet dat dit is wat wij zullen gaan doen?

Dat lijkt op een vader die tegen zijn driejarig kind zegt dat het niet de straat op moet gaan, en vervolgens niet meer handelend optreedt. Hij laat toe dat zijn kind door een auto wordt overreden en sterft terwijl het op straat aan het spelen is. De meeste aardse vaders zouden beslist alles doen wat in hun vermogen ligt om te voorkomen dat hun kinderen op zo’n manier aan hun eind kwamen, en het is beslist zo dat God met betrekking tot Zijn kinderen over oneindig veel méér macht en voorkennis beschikt dan enige aardse vader met betrekking tot die van hem. Alleen een wrede, barbaarse, monsterlijke karikatuur van God – wreder dan de allerwreedste menselijke vader – kan er daarom van afzien om Zijn almacht te benutten voor de redding van Zijn kinderen, en vanwege Zijn grote “liefde” slechts te zeggen: “Het was de eigen schuld van de hummel. Ik had haar verteld dat ze mij moest gehoorzamen. Jammer voor haar dat ze niet wilde luisteren”.

Het verhaal *Wat is de mens?* van de Amerikaanse schrijver Mark Twain is een verstrekkende dialoog tussen een “oude man” (O) en een “jonge man” (J). Een stukje van hun discussie verloopt als volgt:

- O. Geloof je werkelijk dat God almachtig is?
- J. Jazeker!
- O. En geloof je werkelijk dat Hij wil dat alle mensen behouden worden? ¹
- J. Dat wéét ik.
- O. Waarom redt Hij hen dan niet?
- J. Hij kan de ongehoorzamen niet redden.
- O. Is Zijn almacht dan beperkt?
- J. In principe, ja. Hij kan Zijn eigen verordeningen niet overtreden.
- O. Hij zou die verordeningen toch kunnen *herroepen*?
- J. Vanzelfsprekend.
- O. Dat zou het menselijk ras voor een verschrikkelijk lot behoeden. Waarom doet Hij dat niet, denk je?
- J. Maar ik ben God niet!
- O. Dat compliment heb je jezelf al eerder gemaakt.

¹ Vgl. 1 Tim.2:4.

(Mark Twain, *What Is Man?* [editor: Paul Baender] Berkeley: University of California Press, 1973, pp.487-488)

Onze geest is alleen maar vrij van de geestelijke dood van de reeds bestaande hel die een gevolg is van afgoderij wanneer we bewust en bereidwillig met de wil van God samenwerken. Maar we zijn nimmer vrij om die wil zelf te scheppen – noch de Zijne noch de onze. Onze gehoorzaamheid aan God wordt altijd teweeggebracht door een emotionele behoefte die God, de Schepper, zélf in ons legt. Of, om bijbelse termen te gebruiken: onze gehoorzaamheid is uiteindelijk in geen enkel opzicht een “doen” of een “werken” van onszelf. Ze komt alleen maar tot stand door Gods “genade”:

“Want door genade zijt gij behouden, door het geloof, en dat niet uit uzelf: het is een gave van God; niet uit werken, opdat niemand roeme” (Efe.2:8-9).

De hersenschim van een letterlijke hel wordt doorgaans verdedigd op basis van een letterlijke *interpretatie* van bijbelteksten, en dan minder wreed afgeschilderd aan de hand van het *onbijbelse* denkbild van de menselijke vrije wil. Zowel de Bijbel als de wetenschap als onze eigen ervaring loochenen het fabeltje van de vrije wil op ieder punt.

Als tweede mogelijkheid kunnen we veronderstellen dat God de geheimzinnige God van onbeperkte macht maar klaarblijkelijk beperkte liefde is. Deze God, om redenen die uitsluitend Hemzelf bekend zijn, bestemt de grote meerderheid van de mensen, of ze het nu willen of niet, tot de eeuwige verdoemenis, en redt slechts een select gezelschap van uitverkorenen. Maar de geschiedenis heeft al aangetoond dat geen mens lang met zo’n monsterlijke karikatuur van God kan blijven leven. De leer van een letterlijke en altoosdurende hel maakt dus een bespotting van een God die verondersteld wordt zowel liefhebbend als almachtig te zijn.

Zelfs wanneer de mensen van vandaag voor hun vroegere afgoden zijn gestorven en dus rijp zijn geworden om het werkelijk goede nieuws van het evangelie van Christus te horen, zelfs wanneer ze werkelijk bereid zijn om te gehoorzamen, dan nóg zullen ze niet erg geneigd zijn om naar het slechte nieuws van één van de bovenstaande monsterlijke karikaturen van God te luisteren met hun letterlijke en permanente hel.

Want wie zou er nu van de wal willen springen om wellicht in de sloot terecht te komen? ². Wie wil er nu dit evangelie met een “hel” geloven, indien hij of zij zich weliswaar inspant om ernaar te leven, maar uiteindelijk toch onzeker

² Het Engelse origineel heeft: “from the frying pan... into the fire” wat in verband met de hel een meer betekenisvolle beeldspraak is.

WAT MENSEN BELEMMERT OM TE GAAN GELOVEN

blijft betreffende zijn of haar uiteindelijk lot? Het is veel gemakkelijker om die monsterlijke karikatuur van God, Zijn “hel”, Zijn Messias, en het hele miserabele “evangelie” dat dit slechte nieuws verkondigt eenvoudigweg overboord te gooien. Het is veel gemakkelijker om het nieuws betreffende een altoosdurende hel als een van de kinderziekten van de mensheid te beschouwen. En dat is nu net wat het ook is. Maar jammer genoeg zijn we er nog steeds niet overheen gegroeid.

En wie blijven de nachtmerrie van de “hel” ernstig nemen? Vooral mensen die geneigd zijn tot eigengerechtigheid of tot sadisme, of tot beide. Bovendien is het zo dat mensen die tot eigengerechtigheid of tot sadisme of tot beide zijn geneigd, dit doorgaans juist vanwege de leer van een altoosdurende hel zijn geworden. Mensen gaan uiteindelijk altijd lijken op de goden die zij dienen. Een wraakzuchtige god brengt altijd wraakzuchtigheid teweeg bij degenen die onder zijn invloed staan.

[ontleend aan *Something to Believe In*, San Francisco: Harper & Row, 1978, pp.250-253]

* * * * *